

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2015

aruandeaasta lõpp: 31.12.2015

nimi: MTÜ Mondo

registrikood: 80260583

tänavatänu nimi, Telliskivi 60 A1
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihtnumber: 10412

e-posti aadress: mondo@mondo.org.ee

veebilehe aadress: www.mondo.org.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	29
Bilanss	29
Tulemiaruanne	30
Rahavoogude aruanne	31
Netovara muutuste aruanne	32
Raamatupidamise aastaaruande lisad	33
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	33
Lisa 2 Raha	34
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	34
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	35
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	35
Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	35
Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud	39
Lisa 8 Annetused ja toetused	39
Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	40
Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused	40
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	41
Lisa 12 Tööjõukulud	41
Lisa 13 Seotud osapooled	41
Aruande allkirjad	42
Vandeauditori aruanne	43



MTÜ MONDO TEGEVUSARUANNE 2015

SISUKORD

<u>MONDO MAAILMAS: ÜLEVAADE ARENGUKOOSTÖÖ TEGEVUSTEST</u>	4
<u>Lastele hariduse andmine ja hariduse kvaliteedi parandamine</u>	4
<u>Naiste ja erivajadustega inimeste majandusliku toimetuleku suurendamine</u>	6
<u>Vabatahtlike ekspertide rakendamine arengukoostöös</u>	7
<u>GHANA</u>	8
<u>KEENIA</u>	9
<u>UGANDA</u>	11
<u>AFGANISTAN</u>	12
<u>UKRAINA</u>	14
<u>JEEMEN</u>	15
<u>BIRMA</u>	15
<u>Arengukoostöö toetuseks: Sotsiaalne ettevõtlus ja solidaarmajanduse mudelid</u>	16
<u>MONDO MAAILMAS: ÜLEVAADE HUMANITAARABI TEGEVUSTEST</u>	18
<u>Haridusklasterv: Süüria pagulased</u>	18
<u>Toiduabi ja tervishoiuklasterv: Sisepõgenikud Ida-Ukrainas</u>	19
<u>Abiandjate võimekus</u>	19
<u>MONDO EESTIS: ÜLEVAADE MAAILMAHARIDUSLIKEST JA KAMPAANIATEGEVUSTEST</u>	21
<u>2015. A MAJANDUSAASTA ARUANNE</u>	27

MTÜ Mondo on 2007. aastal asutatud vabaühendus, mille põhikirjalised eesmärgid on: a) looduskatastroofide ja inimtegevuse tõttu tekkinud inimkannatuste leevendamine rahvusvahelisel tasandil ja Eesti-siseselt; b) vaesuse ja haavatavuse vähendamine arengumaades jätkusuutlike ja kogukonnapõhiste meetmete abil; c) inimõiguste ja demokraatia kaitsmine ning inimestevahelise arusaamise ja rahu edendamine; d) Eesti avalikkuse teadlikkuse suurendamine rahvusvahelistest humanitaar- ja arenguprobleemidest ning nende lahendustest.

ME USUME, et stabiilne ja hooliv maailm on võimalik, kus kõigil on võimalus inimväärseks eluks. Me usume, et vahetu koostöö ja solidaarsus arengumaade kogukondadega on võti vaesuse leevendamiseks ja inimeste heaolu suurendamiseks.

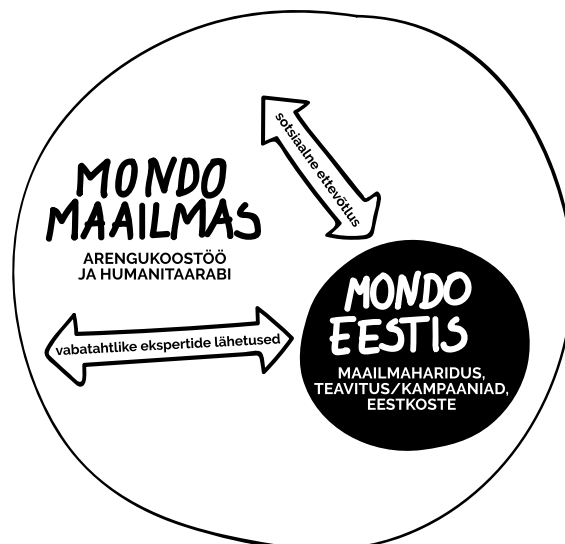
ME SEISAME rahvusvaheliste humanitaarprintsiipide, demokraatlike põhimõtete, inimõiguste kaitse, inimväärikuse ja sotsiaalse võrdsuse eest.

ME AITAME inimesi kriisiolukordades, loome püsivaid ja uuenduslikke lahendusi koostöös puudust kannatavate inimestega nende iseseisvaks toimetulekuks. Aitame oma võimete kohaselt, õigeaegselt ja vajaduspõhiselt.

ME JAGAME maailmahariduse abil teadmisi sellest, kuidas üleilmsed probleemid mõjutavad üksikisiku, kogukonna ja ühiskonna igapäevaelu ning kuidas igaüks saab mõjutada maailma. Pakume võimalikke lahendusi ja kaasame ekspertidest vabatahtlikke meie tegemistesse partnerriikides.

2015. aastal oli ühingul üheksa liiget, kolmeliikmeline juhatus ja nõukogu, mis kasvas neljalt liikmelt kuueliikmeliseks. Struktuuri järgi on MTÜ Mondol kolm laiemat tegevusvaldkonda: 1) arengukoostöö, 2) humanitaarabi, 3) maailmaharidus. Samuti tegeleb Mondo kahe olulise peamisi tegevusvaldkondi toetava teemaga – sotsiaalne ettevõtlus ja vastutustundlik tarbimine.

Mondo tegevus on rahastatud projektipõhiselt. Kokku oli Mondol 2015. aastal töös üle 20 projekti; lõpetati kaheksa ja alustati kümne uue projektiga (vt Lisa 6). Järgnev tegevusaruanne kirjeldab MTÜ Mondo põhilisi tegevusi 2015. aastal nii partnerriikides kui ka Eestis.



ÜLEVAADE ARENGUKOOSTÖÖ TEGEVUSTEST

MTÜ Mondo arengukoostööprojektid Aafrikas said alguse 2009. aastal koolitoetusprogrammi ja sõpruskooliprojektiga **Põhja-Ghanas Kongo külas**. Samad tegevused laienesid 2010. aastal **Keeniasse Shianda külla**. 2011. aastal alustati erivajadustega inimeste sotsiaalse ettevõtluse arendamisega **Uganda pealinnas Kampalas** ja tüdrukute hariduse ja naiste toimetuleku toetamisega **Põhja- ja Ida-Afganistanis**. Kaks aastat tagasi alustasime arengukoostööga ka Aasias, **Šani-aladel Birmas**, kus keskendusime koolihariduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele.

MTÜ Mondo peamised arengukoostöö sihtrühmad on puudustkannatavad lapsed ja orvud, lesknaised ning erivajadustega inimesed, ja põhilised tegevussuunad on haridus, tervishoid ja meie sihtrühmade majandusliku toimetuleku parandamine. Kuni 2013. aastani rahastasime tegevusi eelkõige eraannetuste abil, viimasel kahel aastal oleme haridus- ja toimetulekutegevustele Ghanas, Keenias ja Ugandas saanud toetust ka Eesti arengukoostöö vahenditest. Meie üks olulisi arengukoostöö elluviimise viise on Eesti erialaekspertide lähetamine Mondo sihtriikidesse.

Lastele hariduse andmine ja hariduse kvaliteedi parandamine

Kuuendat aastat järjest vahendab Mondo eraannetajate toetusi, mis annab võimaluse orbudel jt äärmiselt rasketes majanduslikes olukorras olevatel lastel omandada põhiharidus. **Mondo toetusprogrammi** raames käis 2015. aastal Nabdami piirkonnas Põhja-Ghanas koolis 125 ja Shiandas Lääne-Keenias 95 põhikoolilast. Igal põhikoolilapsel on Eestis toetaja, kes tasub tema koolitasu, koolivormi jm kooliks vajaminevate asjade eest ning kes saab soovi korral pidada lapsega kirjavahetust ning jälgida aastate jooksul tema kooliteed ja arengut.

Lisaks põhikoolilastele toetame kesk- ja kutsekoolis käivate laste haridust **Mondo Tarkusefondi** kaudu, kuhu on annetusi teinud nii eraisikud, koolid kui ka ettevõtted, kes osalevad Mondo HeaTeoTööpäeval või on muul moel Mondo tegemisi toetamas. Tarkusefondist saadud toetuse abil käis Ghanas 2015/16. õppeaastal koolis 23 keskkoolilast. 2015. aastal läks Keenias Tarkusefondi abil keskkooli 19 õpilast. Kõikide Mondo Tarkusefondi stipendiaatidega saab tutvuda [siin](#). Järgmisel aastal plaanime koguda Tarkusefondi abil toetust ka Birma ja Afganistani koolidele.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

Saage tutvavaks – Mary Tii. Mary sai viis aastat toetust Eestist ja lõpetas edukalt põhikooli 9. klassi. Viielapselisest perest pärit tüdruk on nüüd Mondo Tarkusefondi stipendiaat, kes läks Bolga tüdrukute keskkooli esimesse klassi. Pea lõikab neil matemaatikas, unistab – nagu paljud teised Ghana noored – meditsiiniõe ametist.

Saage tutvavaks – Mark Angade. Veel neli aastat tagasi elas Mark tänavatel, tegi juhtutöid ja magas bussides. Ta kukkus koolist välja pärast vanemate lahutust, kui ema lahkus kodust koos Marki kahe õega. Isa hülgas poisi. Shianda külas leiti talle kodu ja põhikooli viimases kahes klassis sai ta toetust Eestist. Suure õppimisvõimega, asjalik ja viisakas poiss õpib nüüd Bumini keskkooli teises klassis ja on teist aastat Mondo Tarkusefondi stipendiaat. Tema lemmikõppeaine on loodusteadused ja matemaatika ning ta tahaks saada piloodiks. Nädalavahetusel käib poiss tööl M-Pesa kioskis, et teenida veidi taskuraha.



Foto: MTÜ Mondo



Ostes makarone, toetad Mondo Tarkusefondi. 2015. aasta kevadel tuli müügile Solarise toidupoodi ja hiljem ka Selverisse uus toode – FINEDINE pastakomplektid. Komplektis on isevalmistatud värsketest tainast makaronid, kaste ja muud koostisosad, millest saab seitsme minutiga valmistada restorani kvaliteediga pastaroa. Iga paki pealt läheb kolm senti Mondo Tarkusefondi, nii et laske hea maitsta!

Naiste ja erivajadustega inimeste majandusliku toimetuleku suurendamine

Kongo külas Põhja-Ghanas rajati Mondo toel **Nongtaaba Sheabutter Processors** shea-või tootmiskeskus, kuhu mahub korraga tööle poolsada naist. Kosmeetikatööstuses hinnatud shea-või tootmiseks on olemas ekspordisertifikaat ja ühistu tegevuses on valmis osalema 200–300 kohalikku külanaist.



Foto: Diana Tamm



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

Shianda külla Lääne-Keenias loodi Mondo toel **Wefoco Multipurpose Co-operative Ltd.** põllumajandusühistu, mille viis üksust said päikeseenergial töötavad inkubaatorid. Praegu tibukasvatusega tegelev 140 liikmega ühistu kasvatab jõudsalt sissetulekut ja plaanib liikmete arvu suurenedes areneda kohalikuks laenuühituks. Pildil Namulekhwa naisterühm Eesti põllumajandusekspert Kaie Laanevälga.

Mondo toel on lehma-, kana- ja maisikasvatuse teemalisi koolitusi saanud rohkem kui kolmsada naist Shianda külas Lääne-Keenias. Sama palju lesknaisi Kongo külas Põhja-Ghanas on saanud endale kitse, mis on neile säästukonto eest raskestel aegadel, kui vajatakse raha ravimite ostmiseks või lapse koolisatmiseks. Pildil lesknaine Angelina Aweene Mondolt saadud kitsega.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

Eesti disainer Liina Viira Kampala lähisel asuva Bluesky internatkooli tootmiskeskuse ees kooli lõpetanud noortega, kes saavad Mondo rajatud keskuses rakendada tema abil lihvitud käsitööskusi banaanilehtedest tehtud punutiste, käsitöökaartide jm tegemisel.

Vabatahtlike ekspertide rakendamine arengukoostöös

2014.–2015. aastal lähetas Mondo oma sihtriikidesse 18 vabatahtlikku Eesti eksperti. Vabatahtlike ekspertide lähetamine on tänu edukatele lähetustele lisandunud Mondo üheks peamiseks tegevussuunaks, mis järgmise viie aasta jooksul toetab Mondo arengukoostöö tegevusi sihtriikides. Mõjuhinnangu tulemusel keskendub Mondo igas sihtriigis konkreetsetele tegevusvaldkondadele: Ghanas hariduse ja meditsiini toetamine ning arendamine, Birmas hariduse toetamine ja arendamine, Ugandas puuetega inimeste toimetuleku parandamine, Keenias naiste toimetuleku parandamine ning hariduse toetamine.

Mondo lähetatud vabatahtlik moedisainer Kalle Aasamäe tööhoos meie partnerorganisatsiooni Wefoco kontoris. Kolm kuud Shiandas veetnud Kalle aitas lihvida naiste õmblusoskusi ja töö kvaliteeti. Tulemuseks on kolme piirkondliku keskkooli koolivormide õmblemise hanked. See on väärt võimalus koolitatud naistel teenida suuremat sissetulekut ja Wefocol tõestada ennast võimeka teenust pakkuva kogukonnaorganisatsioonina.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

GHANA

Mondo arengukoostöö tegevus on keskendunud Põhja-Ghana ühte vaesemasse piirkonda – Kongo külla Nabdami vallas Upper Easti maakonnas. Eestlasi tuntakse külas hästi, sest Mondo tegutseb seal juba kuuendat aastat. Küla arengusse panustasid paljud Eesti ekspertidest vabatahtlikud: disainerid Triin Kordemets ja Anne-Liis Leht töötasid naiste ettevõtluse arendamisega; õpetajad Karolin Mäe ja Mai Mikkelsaar jälgisid Mondo toetusprogrammis osalevate laste käekäiku ja pakkusid kohalike koolide õpetajatele täiendusõpet; meditsiiniõed Rita Vartiainen ja Maarja Kuslapuu ning ämmaemandid Minni-Triin Kasemets ja Evelyn Põldsaar toetasid kohalike kliinikute tööd ning korraldasid koolides hügieeni ja seksuaaltervise teemalisi loenguid.

2015. aastat võib pidada murranguliseks Mondo tegemistes Kongo külas. Teist aastat järjest saime toetust Eesti arengukoostöö vahenditest, mis aitas kaasa meie seniste tegevuste mõju ja jätkusuutlikkusele. Eesmärk luua *shea*-või tootmiskeskus ja saada *shea*-või tootmisele sertifikaat, mis kinnitab tootmise vastavust nõuetele ja võimaldab toodangut müüa ka rahvusvahelisele turule, sai täidetud.

Alati naeru lagistava **korvipunuja Monica Tii** hüüdnimi on *Fast-Fast!* Ta laseb näppudel nobeldalt käia ja kaunid korvid valmivad vaid päeva või paariga. Nyarga külast pärit naine õppis punumist oma emalt ja alustas omavalmistatud korvide müümist kohalikul turul juba 12-aastasena. Monica koolitee jäi lühikeseks, kuna isal oli neli naist ja tütarde koolitamist ei peetud oluliseks. Korviostjatele Eestist soovib ta edasi anda suure tänu, sest teenitud raha eest saab ta koolitada oma lapsi, et neist tuleksid haritud ja head inimesed.



Foto: Diana Tamm

Korvid on maavarade kõrval PõhjaGhana suurim eksporditav; hinnanguliselt on piirkonnas 5000 punujat, kes valmistavad Bolga korvide nime all maailmas laialt tuntud punutisi. Paar aastat tagasi oli Kongo külas vaid käputäis head punujat. Nüüd on Mondo abil saanud Kongo küla naised võimaluse õppida uusi mudeleid ja mustreid ning parandada punumise kvaliteeti. Tulemuseks on **Yen Pang Basket Weavers** nimeline ühistu, kuhu lisaks Monicale kuulub veel kakskümmend kohalikku naist. Hea punumisoskus võimaldab naistel teenida väikepõllumajanduse kõrvalt lisaissetulekut. Eriti oluline on see kuival perioodil novembrist maini, kus põllupidamist ei toimu ja toidulaud on napp. Sama tähtis kui korvipunumisest saadav sissetulek on kohalikele naistele ka ühistuline tegevus, mis õpetab neile vastutust ja isemajandamist. Ühistul Yen Pang Basket Weavers on Mondo abil renoveeritud majake, kus hoitakse kõrrevarusid ja valminud korve ning kus käiakse koos tööd tegemas.

2014–2015. aastatel pakkusime Põhja-Ghana Nabdami 14 maapiirkonna koolile toetusi, mis aitaksid parandada nii õpetamise kui ka õppimise kvaliteeti. 2015. aasta vajadused kaardistasime Ghana Nabdami piirkonna haridusametiga. Koolid esitasid Mondole oma vajadused, mis varieerusid kooli elektriga varustamisest, päikesepaneelidest, arvutitest koolimööbli, õpikute ja koolilõuna pakkumiseni. Nabdami piirkonnas on kasvanud viimastel aastatel vajadus põhikooli viimaste klasside järele (*junior high school*'i tase – 7.–9. klassid). Alates 2013. aastast on kogukonnad avanud neli uut kooli olemasolevate põhikoolide juurde. Sellised koolid on küll esitatud registreerimiseks riiklikus haridusametis, mis võimaldaks neil taotleda pearaha, kuid siiani pole taotlusi veel menetletud. Näiteks Zua Junior High School on avatud juba kolmandat aastat, kus kuni Mondo toetuseni õpetati aineid ilma aineõpikuteta. Juba registreeritud koolides on samuti suurenenud õpilaste arv, kuid senini pole teavet uuendatud ning koolid saavad õpikuid ikka 2012. aasta statistika põhjal. Suurim puudus on matemaatika ja inglise keele õpikutest – üle 900 eksemplari jagati Mondo toel kaheksale kohalikule koolile.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

KEENIA

Viiendat aastat toetab Mondo Lääne-Keenias asuvas Shianda külas naiste eneseabirühmi koondavat kogukonnaorganisatsiooni Western Focus Community Organisation (Wefoco). Koostööd tehakse lisaks HIV/AIDSi tõttu vanemad kaotanud lastele hariduse andmiseks ka põllumajandus- ja ettevõtlusoskuste suurendamiseks. Paremaid teadmisi ja praktilisi oskusi on kahel viimasel aastal antud lehma-, kana- ja maisikasvatuses ning mikrorahastuse ja äriplaanide koostamise alal. Üleeelmisel aastal seemnepangast alguse saanud ühistegevus vormistati 2015. aastal ametlikult põllumajandusühistuks, mille loomisel oli kandev roll Shiandasse lähetatud Eesti põllumajanduseksperdil Kaie Laanevälil. Ühistul on viis piirkondlikku alaüksust ja 150 liiget. Ühistu tegeleb eelkõige tibukasvatusega.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

Mondo lähetatud põllumajandusekspert Kaie Laaneväli näitab kolme inkubaatorit, mis jagati loodud põllumajandusühistu üksustele. Suuremas inkubaatoris haudub iga 21 päeva järel 96 tibu, väiksemas 48 tibu. Kanakasvatus on siinsele piirkonnale omane tegevus, kuid tänu Kaie teadmistele ja suunamisele on suudetud alus panna ka laiemale sissetulekuid suurendavale ühistegevusele.

Lisaks põllumajandusele jätkab Mondo kohaliku kogukonna naiste **ettevõtlusoskuste toetamist**. Mondo abil soetatud viie õmblusmasinaga õmblevad täiendkoolitust saanud naised igal aastal 100 eestlaste toel koolis käivale lapsele koolivormid. Eesti disaineri Liina Viira alustatud tööd jätkas 2015. aastal õmblustehnoloog ja disainer Kalle Aasamäe, kes aitas ette valmistada kohalike keskkoolide koolivormide hanges osalemise. 2016. aasta alguses alustati kahe keskkooli hangete ellu viimist.

Lisaks põllumajandusekspertidele ja disainerile viibis Shiandas ka Tallinna Tehnika-gümnaasiumi õpetaja Tanel Sauna, kes toetas Eesti ja Keenia sõpruskoolide vahelist suhtlust, korraldas õpetajatele täiendkoolituse ja andis erivajadustega laste koolis järeleaitamistunde.

Kolmandat aastat jätkub Mondo koostöö Nairobis asuva Kibera slummi kogukonnaarendusorganisatsiooniga Kibera Community Empowerment Organisation (KCEO). Kui 2014. aasta tähtsaim sündmus oli KCEO ja Mondo koostöös korraldatud „Let's do it Kenya" koristusaktsioon, siis 2015. aastal püüdsime parandada organisatsiooni projektikirjutamise võimekust, mida aitasid saavutada Mondo vabatahtlikud Veigo Kell ja Mairi Tamm. 2015. aastal käis Mondo toel keskkoolis kolm Kibera slummis üles kasvanud last.

20 maapiirkonna kooli Ghanas ja Keenias on saanud toetust koolitöö kvaliteetsemaks korraldamiseks. Lisaks hädavajalikule, nagu koolipingid-toolid ja õpikud, sai mitu kooli ühendatud kohaliku elektrivõrku, paigaldatud päikesepaneelid ja rajatud välikäimlad. Pildil 2015. aastal Munganga keskkooli juurde rajatud tüdrukute välikäimla.



Foto: Riina Kuusik-Rajasaar

UGANDA

2014. aastal Mondo toel ehitatud **Bluesky erivajadustega kooli tootmiskeskus** ja avatud **Kampala Disabled Initiatives** töökoda-pood jätkasid oma tegevust 2015. aastal. Loodud tootmiskeskuses tegeletakse paaril päeval nädalas käsitööga: valmistatakse banaanilehtedest punutisi ja käsitöökaarte, meisterdatakse karastusjoogi pudelikorkidest kõrvarõngaid ja võtmehoidjaid ning nahast sandaale ja püksirihmasid. Tootmiskeskusel on põllumaa, kus noored kasvatavad enda ja kooli tarbeks maisi, banaane, kartulit, jm põllusaadusi, ning kahe lehma ja kanade-partide-jäneste pidamiseks vajalikud kõrvalhooned.

Kuna Ugandas on erivajadustega inimestel väga raske tööd leida, siis Mondo kaasabil loodud töökohad muudavad nii konkreetse inimese elu kui ka kogukonna suhtumist erivajadustega inimestesse.

Kampala Disabled Initiatives on toimiv naisterühm, mille liikmetel on head ja usaldavad suhted ja tugev juht, kes tunneb raamatupidamist ja on saanud turundustegevuse alast koolitust, sh läbinud sotsiaalmeedia koolituse. Siiski jäi turundustegevus ja toodete müügist saadud tulu 2015. aastal veel tagasihoidlikuks. Ratastoolis olevate naiste sõnul vajaksid nad ka järgmistel aastatel Mondo/Euroopa vabatahtlikke abiks, kes aitaksid leida stabiilseid kohalikke müügikohti. Kvaliteetselt valmistatud õmblustööle peaks kindlasti Kampalas turgu olema – Uganda pealinlaste ostujõud kasvab ja turiste on palju.

Üks KDI õmblejatest on Night Nalwoga (35), kes jäi lapsena lastehalvatuse tõttu ratastooli. Night käis põhikoolis puuetega laste koolis, kuhu jäi pärast ka tööle. Talle meeldib aga naiste õmblustöökojas töötamine rohkem, sest õhkkond hea ning tunneb ennast paremini, kui saab teha oma asja. Night ütleb, et ühistu kaudu on naised õppinud toetama ja usaldama teineteist, tegema kõvasti tööd ja olema iseseisvamad. Pildil on Night Liina Viira disainitud ja enda õmmeldud Weekender kotiga.



Foto: MTÜ Mondo



Foto: MTÜ Mondo

Uganda tooted valmivad 4 usina õmbleja käe all, kellel Mondo on aidanud avada oma väikse õmblustöökoja pealinnas Kampalas.

AFGANISTAN

2015. aastal jätkas Mondo koostöös Afganistani partneritega maapiirkondade naiste ja tüdrukute IT-alast haridustegevust ning nende toimetuleku ja töövõimaluste parandamist. 100 naist Färyābi piirkonnast osalesid pooleaastasel põhjalikul IT-koolitusel, mis võimaldas neil asuda tööle kohalikes ettevõtetes ja koolides ning ise raha teenida. Samuti sai 30 maakooli õpetajat arvutikoolitust. 33 koolile soetati arvuteid, mis aitab parandada 13 000 tüdrukutele antava arvutihariduse kvaliteeti Herati piirkonnas. Kuuekuulisel IT-koolitusel sai arvutiõpet 100 naist, kuuajalise arvutikoolituse said ka 20 õpetajat erinevatest Sar-e Poli piirkonna koolidest, jätkus välikäimlate ehitus ja toetus Fatima Zahra tüdrukute koolile Ida-Afganistanis. Bagrami tüdrukute kooli hoovi rajati metallkatusega vabaõhuklassiruum, kus saab paralleelselt õppida kaks klassi. Kohalik ekspert koostas eelmise aasta alguses toimunud tervishoiukoolituste kohta mõju-uuringu.

Kolmes Lääne-Afganistani Herati provintsi koolis avati Mondo rajatud arvutiklassid. Klassid on internetiühendusega ja eestlaste toel on koolidesse palgatud aastaks õpetaja ja abiõpetaja. Kokku õpib 3 koolis 13 479 õpilast, kes arvutiklassidest kasu saavad.



Foto: MTU Mondo

2014.–2015. aastal parandas Mondo koostöös Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli ämmaemanduse õppetooliga viie ämmaemandust õpetava meditsiiniõpetaja hariduse taset, pakkus Afganistani õppejõududele täienduskoolitust Eestis, koolidele kaasaegseid õppevahendeid ning andis nõu õppekavade koostamisel. 2015. aasta kevadel viibis 10 Afganistani ämmaemandat täienduskoolitusel Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis, 2016. aasta alguses jätkub Moodle veebikeskkonna loodud täienduskursus, mille jooksul vaadatakse erialaseid õppefilme, loetakse erialakirjandust ning lahendatakse foorumis erinevaid teste. Täiendatakse teadmisi naise elukaare, pereplaneerimise, raseduse, sünnituse ja sellele järgneva perioodi ning vastsündinu ja imiku hoolduse kohta. Kuna aktiivset osavõttu ning arutelusid sisaldav õppetöö on Afganistanis võrdlemisi uus, loodetakse kursuse kaudu ka kohalikku ämmaemandusõpet uuen- duslikumaks ning tõenduspõhisemaks muuta. Kuna kursuse käigus käsitletakse palju tervisekasvatustikke teemasid, valmistab see osalejaid ette ka muidu väga kinnises Afganistani kultuuris koolitüdrukutele perekonnaõpetuse loengute andmiseks. Perekonnaõpetuse loengute kaudu koolitüdrukutele mitmekordistub kursuse mõju Põhja-Afganistanis. Koolitusel käinud ämmaemandate esindatavates meditsiiniõpetajates õpib üle 500 tudengi ning hinnanguliselt mõjutavad koolitused tulevikus 50 000 sünnitusabi vajavat naist Põhja- ja Ida-Afganistanis.



Foto: Maari Ross

*Sünnitusabi õppevahendid Afganistani meditsiini-
koolidele.*

*Ida-Afganistani haiglas töötav ämmaemand Khadija, kes läbis Mondo korraldatud täiendus-
koolituse Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis. Khadija
elab konservatiivses puštude piirkonnas, kus
naised peavad hariduse eest võitlema. Ka tema
mõned sugulased ei näinud tema kooliskäimisel
mõtet, aga Khadija vanemad julgustasid teda
õppima ja on nüüd tütre üle väga uhked.*



Foto: Maari Ross

Mondo toetab kolmandat õppeaastat Jalālābādīs asuvat Fatima Zahra tüdrukute kooli, kus õpib ligi 250 õpilast, kes on orvud või erivajadusega ja sõjas kannatada saanud vanematega peredest. Kool läbis edukalt 2014/2015. õppeaasta, koolis töötab üheksa õpetajat ja direktor (kes annab ka tunde). Tunnid toimusid laupäevast neljapäevani kell 7–12. Kooliaasta lõpus toimusid eksamid, mida jälgisid Afganistani haridusameti ametnikud. Mondo katab igal kooliaastal õpetajate palgakulud ja õpilaste koolivahendite kulud.



Foto: MTU Mondo

Mõne aasta eest lõpetas Fatima Zahra kooli tark ja töökas õpilane nimega Noorzia. Ta jätkas oma õpinguid riigikooli vaheastmes, keskkoolis ja hiljem ülikoolis. Praegu töötab ta Farme Hada keskkooli direktorina. Farme Hada on üks parema mainega koole Nangarhari provintsis Ida-Afganistanis. Noorzia ise ütleb: „Ma tunnen, et mu elu on väga õnnelik – õpilased austavad mind. Olen iseseisev, teenin palka ning saan ka oma perel aidata toime tulla. Olen uhke, et lõpetasin Fatima Zahra kooli, sest just see kool valmistas mind ette mu pikaks haridusteeks, mille tulemusel ma saavutasin koolidirektori positsiooni.“

Sügisel alustati **Afganistani päästetöötajate koolituse** ettevalmistusega USA õhuväe poolt Afganistani päästjatele soetatud tuletõrjeautode oskuslikuks kasutamiseks. Afgaanidele soetatud 54 tuletõrjeautot on Eestis juba pikalt kasutusel olnud ja seega ka kogemus, mida edasi anda, olemas. 20 kohalikule päästjale suunatud koolitusi hakkasid 2016. aasta alguses koostöös EUPOLiga läbi viima kaks Eesti tuletõrjujat. Koolitatud 20 kohalikku tuletõrjujat asuvad tööle instruktoritena, mis aitab päästevõimekust suurendada üle Afganistani.

UKRAINA

Lisaks humanitaarabile, mida oleme Ukraina Donetsk ja Luganski oblastites jaganud juba 2014. aasta sügisest, alustasime 2015. aasta suvel kohaliku partneriga Vostok SOS pikemat koostööd eesmärgiga kaitsta sisepõgenike õigusi ja pakkuda neile nõustamist juriidilistes küsimustes väljaspool Kiievit. Arengukoostöö projekti raames toimusid aasta jooksul pressikonverentsid, osapoolte kohtumised, analüütiliste raportite koostamine ja levitamine ning erinevaid meetodeid kasutades seaduseelnõude mõjutamine.

Sügisel toimus suurem ümarlaud, mis tõi kokku erinevad sisepõgenikega tegelevad organisatsioonid, isikud ja ametkonnad ning kus arutati sisepõgenike olukorda mõjutavaid uusi seadusi, nende rakendamist ning uusi väljakutseid. Meie üldine tähelepanek on, et koostöö riigiasutustega läheb raskelt ning sisepõgenike probleemidega ei taheta kõrgemal poliitilisel tasemel tegeleda.

Kuna Kiieviga võrreldes on Ida-Ukrainas sisepõgenikel raske leida juriidilist nõu ja teavet oma õiguste kohta, siis avasid Vostok SOS juristid Severodonetskis ja Starobelskis juriidilised nõustamisliinid, mis toimivad ühe osana Vostok SOS filiaalidest. Tulevikus loodetakse pakkuda nii psühholoogilist abi kui ka muid hariduslikke tegevusi sisepõgenikele ning vastuvõtvale kogukonnale. Aasta lõpus toetasime kahe meeoleuka ürituse korraldamist sisepõgenike lastele ja nende vanematele, mis loodetavasti andsid osalejatele psühholoogilist tuge ja rõõmu pühade-eelsesesse aega.



Foto: Veronika Svištš

JEEMEN

2015. aastal lõpetasime projekti koostöös Jeemeni MTÜga Youth Leadership Development Foundation (YLDF), et vähendada varajasi abiellumisi kirjaoskamatu peredest pärit 12–21-aastaste tütarlaste hulgas Bani Al Harithi ja Maeni piirkondades. Tegevuste jätkamise tegi keeruliseks eskaleeruv konflikt, mis ei võimaldanud pika perioodi vältel suhelda kohaliku partneriga Şan'ā's. Olles üks vaesemaid ja ebastaabiilsemaid Lähis-Ida riike, kus hõimude mõju ja vaesus on suur ning haridus puudulik, on naiste õiguste kaitse ja teavitussöö eriti oluline, kuid ka eriliselt keeruline. Kahjuks ei olnud Jeemeni julgeolekuolukorra ja rändekriisi tõttu, mis suures osas vallutab Eesti välispoliitilise tähelepanu, võimalik planeerida järgmisesse aastasse jätkutegevusi Jeemenisse.

Shuhada'a Al-jawiih kooli tüdrukud, kes said koolitusi tüdrukute õigustest ja varajase abiellu negatiivsetest mõjudest.



Foto: Bushra Handhal

BIRMA

MTÜ Mondo toetab teist aastat Birmas kohalikku organisatsiooni Rural Development Foundation of Shan State (RDFSS), mis arendab isetoimivaid algkoole kõrvalistes külakogukondades. Keskendume Şani osariigi põhjapiirkonnale, kus elavad peamiselt şani vähemusrahvusesse kuuluvad, aga ka wa ning katšinite rahvusrühma kuuluvad inimesed. Lisaks on piirkonnal juba ajalooliselt tugev side Hiina Rahvavabariigiga, kuna piir on lähedal ja aastakümneid on Hiina majanduse parem käekäik soodustanud kaupade ja inimeste piiriülest liikumist. Kuna riigis on tugevalt eelistatud iga-suguste arenguprojektide jagamisel just enamusrahvusesse kuuluvate bamarite kogukondi, siis on vähemusrahvuste olukord märkimisväärselt halvem. Samuti on Birma keskvalitsus keskendunud haridussüsteemi ning tervishoiusüsteemi arendamisel just riigi keskaladel elavate bamarite kogukondadele, jättes nii hariduseta kui ka tervishoiuteenusteta riigi piirialadel elavad vähemusrahvused. Kõige õnnetumas seisus on külakogukonnad, kus infrastruktuuri ning rahaliste vahendite nappuse tõttu puudub ligipääs riiklikele haridusasutustele ning tervishoiuteenustele.

2014.–2015. aastal lähetasime Birmasse neli erialaeksperti, et parandada kohaliku partneri üldist organisatoorset võimekust. RDFSS, mis arendab isetoimivaid algkooli kõrvalistes külakogukondades, sai Eesti kaasaegse meedia spetsialisti Kair Käsperi abil nähtavaks tänapäevastes meediakanalites. Organisatsiooni üldist arendustegevust, rahastusprojektide kirjutamist ja finantsplaneerimist aitasid organisatsioonile teha Kristina Mänd, Herdis Pärn ja Kadri Kalmus. 2016. aastal jätkub Mondo koostöö RDFSSiga. Mondo saadab kaks Eesti õpetajat algkoolidesse, et edendada kohalikku haridust.

Arengukoostöö toetuseks: Sotsiaalne ettevõtlus ja solidaarmajanduse mudelid

Üheks oluliseks tulemuseks 2015. aastal oli Mondo sotsiaalse ettevõtluse käivitamine eesmärgiga turustada Eestis Mondo sihtriikide kogukondades tehtud käsitööd. Mondo soovib sotsiaalse ettevõtlusega parandada oma sihtriikide naiste ja erivajadustega inimeste iseseisvat toimetulekut, suurendada Eesti elanike teadlikkust arengukoostööst ja kasvatada eestlaste solidaarsustunnet maailma eri paigus elavate inimestega.

2015 aasta sügisel tellis liikumine Kodukant Kongo küla punujatelt korvid Eesti vabatahtlike tunnustamisürituse jaoks. Korvid andis üle president Ilves isiklikult ja loomulikult pakatasid naised uhkusest, sest see oli esimene kord nii tähtsa tellija jaoks korve valmistada. 2016. aasta kevadel jõudsid Kongo külla tagasi pildid sellest, kuidas korvid said said vabatahtlikele üle antud, ja nüüd tahtsid naised omakorda poseerida piltidega.



Foto: Diana Tamm

2015. aastal suurendasime tootevalikut ja kvaliteeti, mõtlesime läbi tootesildid ja pakenduse ning arendasime e-poodi, mis lõplikult valmib 2016. aastal. *Shea*-võile, korvidele ja tekstiilitoodetele on loodud Mondo väärtuspõhine bränd, mis põhineb tootjate naiste lugudel ja otsesuhetel tootjakogukonnaga. Valminud on tootekataloogid Ghana korvidele ja Uganda tekstiilitoodetele ja õmbluskäsiraamat Shianda piirkonna koolivormide kohta. Meie hinnangul on ettevõtlustegevusel olnud nähtav mõju ka kohalike tootjate toimetulekule – toodetelt teenitud tuluga on saadud katta olulisi vajadusi perekonnas, lisanissetulek on võimaldanud perele paremat toidulauda või tegelemist pereliikmete tervisemuredega.



Foto: MTÜ Mondo

Müügitegevus on andnud võimaluse selgitada ostjatele Eestis Mondo tegevust tootjakogukondades. Ostjate huvi on suur ning eriti mõjus on isiklik lähenemine – teadmine, kes iga toote valmistas, ning see, et Mondo töötajad ja vabatahtlikud tunnevad kõiki tootjaid isiklikult. Nähtav on ka ostjate huvi suurenemine Mondo teiste tegevuste vastu, näiteks enda pakkumine vabatahtlikuks või soov toetada laste haridust Ghanas või Keenias.

Sotsiaalne ettevõtlus on aidanud Mondol suurendada oma võimekust arengukoostöö projektide kaasrahastamisel. Näiteks sõlmiti kokkulepe Ghana naisteühistuga *shea*-pähkli- ja kõrrepana loomiseks, mida rahastatakse sotsiaalse ettevõtluse tulust ning mis võimaldab osta toorainet kõige odavamal hooajal ja suurendada seeläbi ühistu kasumlikkust. 2016. aasta näitab, kas ettevõtte suudab olla isemajandav ja kasumlik ka lisatoetuseta. Kui ettevõtte on kasumlik, siis tehakse koos tootjakogukondadega otsused kasumi suunamiseks kogukonnaprojektidesse ja laste haridusse.

2015. aasta kevadel liitus Mondo kolm aastat kestva, Euroopa Komisjoni kaasrahastatud projektiga SSEDAS „**Sotsiaalne ja solidaarne majandus: mõistlik lähenemine arengule ja jätkusuutlikkusele**”. Solidaarmajanduse näitena käsitletakse selliseid majandusmudeleid ja ettevõtlusvorme, mis seavad esikohale inimesed ja keskkonna – head näited Eestis on ökokogukonnad, kohalikud energiaühistud, kogukonnakoolid, mida juhitakse ühiselt, linnaosaseltsid, tootjate ühistud, mis jagavad ressursse ja turustavad ühiselt, sotsiaalsed ettevõtted jt. Lisaks Euroopa näidete kaardistamisele uuritakse projektis ka seost arenguriikide ja -koostööga – kuidas saaks solidaarmajandus panustada vaesuse vähendamisse maailmas. 2015. aasta jooksul tehti solidaarmajanduse uuring projekti partnerriikides ning valmisid filmid headest näidetest, 2016. aastal toimuvad filmikonkurss ja -festival, valmib solidaarmajanduse veebikaart ning toimuvad mitmed kohalikud koolitused ja üritused.

ÜLEVAADE HUMANITAARABI TEGEVUSTEST

2015. aastal jätkas Mondo humanitaarabi andmist Ukraina sisepõgenikele ning Süüria ja Iraagi konfliktide eest põgenenud tsiviilelanikele. Keskendusime jätkuvalt haridus-, tervishoiu- ja WASH-klastritele ning arendame nii enda kui ka teiste Eesti organisatsioonide humanitaarabi andmise võimekust viia humanitaarabi kannatanutele.

Haridusklaster: Süüria pagulased

Arvutikursus Azraqis

2015. aastal jätkas Mondo humanitaarabi andmist Süüria pagulastele Jordaania. 2013. aasta lõpus Zaatari pagulaslaagri 8. tsoonis avatud arvutiklassis saavad arvutiõpet eraldi klassides teismelised poisid ja tüdrukud. Alustasime samasugust kursust ka Azraqi laagris koostöös Soome organisatsiooniga Finn Church Aid. Kursuse läbinud saavad ICDLi sertifikaadi.



Foto: Kristi Ockba



Foto: Hille Hanso

Eesti moslemite kogukonna ja MTÜ Mondo kogutud annetuste abil said 34 Süüria pagulaspererkonda endale päikeseplatari abil töötava valgusti. Elektrit on pagulaslaagris heal juhul 4–5 tundi päevas, paljudel päevadel üldse mitte. Valgustid andis Jordaania Zaatari pagulaslaagris elavate õpetajate peredele üle MTÜ Mondo töötaja Kristi Ockba.

Toiduabi ja tervishoiuklaster: Sisepõgenikud Ida-Ukrainas

Registreeritud sisepõgenike arv Ukrainas kõigub 1,5 ja 2 miljoni vahel. Hinnanguliselt mõjutab jätkuv konflikt otseselt viit miljonit inimest (kriisipiirkonna elanikud ja sisepõgenikud). 2015. aastal hakkasime mahukamalt tegelema humanitaarabiga Luganski ja Donetsk oblasti. Meie sihtrühm on vahetult rindejoone lähedal elavad inimesed ning sisepõgenikud. Konflikti alguse poole pakkusime rohkem toiduabi, kuna siis polnud veel rahvusvahelised organisatsioonid oma abihoobadega kohale jõudnud. 2015. aastal jagasime kokku 2300 toidupakki. Aasta teisel poolel keskendusime rohkem haiglatele, et leida neile vajalikku, kuid tihtipeale kallist aparatuuri. Talve naastes oli kriisipiirkonna elanike seas suurem oht haigestumiseks ning seetõttu pakkusime vahetus kriisipiirkonnas elavatele inimestele, kellel polnud ligipääsu apteekidele, ravimikomplekte. Toetasime nelja haiglat ravimitega ja kaht haiglat aparatuuriga. Belovodski haiglas sisustamine sünnitusruumi vajalike aparaatidega, kuna piirkonnas oli palju sisepõgenikke ning haigla koormus oli mitmekordistunud. Stanitsa Luganska haiglasse toimetasime ultraheli raviaparaadi.

Mondo jätkas ja laiendas koostööd Ida-Ukrainat hästi tundva organisatsiooniga Vostok SOS, kes aitab humanitaarabi otse kriisipiirkonda toimetada ning juriidiliste nõuandeliinide teenust käivitada (loe ka aruande arengukoostöö osa). Humanitaarabi kogumist jätkasime annetuskampania „Ukraina heaks“ raames. 70% aasta jooksul kogutud annetustest laekus heategevuslikult oksjonilt, kus kunstnik Jarõna Ilo (pildil) müüs oma 63 sõejoonistust. Mondo humanitaarabi tegevusi Ukrainas toetas ka Eesti Välisministeerium. Meie humanitaarabi missioonil olid suvel kaasas ERRi ajakirjanikud, kes kogusid materjali dokumentaalfilmiks Eesti humanitaarabist Ukrainale.



Foto: Veronika Svištš

Abiandjate võimekus

MTÜ Mondo arendas 2015. aastal aktiivselt humanitaarabi valdkonda, koostades humanitaarabi tegevuskava aastateks 2016–2020 ning moodustades oma töötajatest neljaliikmelise põhimeeskonna, kes lähiaastatel humanitaarabiprojekte korraldavad. Iga meeskonnaliige osaleb vähemalt ühel koolitusel ja jagab hiljem oma teadmisi Mondo sisekoolitusel teiste töötajatega. Nii saab ühest koolitusest kasu kogu meeskond ja teadmisi saab kasutada kõigi tulevaste humanitaarabiprojektide ette-

valmistamisel ja elluviimisel. Loodi esmased koostöösuhted Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM) ning rakendati töövarju süsteemi Soome ühe suurima humanitaarabi andva organisatsiooni Finn Church Aid juures.

Viimastel aastatel on Eestis suurenenud vabaühenduste arv, mis soovivad tegeleda humanitaarabiga, kuid mille põhitegevus ei ole senini sellega seotud olnud. Mondo jätkab huvilistele humanitaarabialase baaskursuse korraldamist, mis aitab ka teistel organisatsioonidel oma tegevusi paremini planeerida, läbi viia ja seirata.



Foto: Veronika Svištš

ÜLEVAADE MAAILMAHARIDUSLIKEST JA KAMPAANIA TEGEVUSTEST

MTÜ Mondo maailmahariduslike tegevuste eesmärk on toetada koole, õpetajaid, noorsootöötajaid ja noori globaalsete teemade käsitlemisel. Nende teemade ülal hoidmine ning nende arutamine aitab inimestel mõista üleilmseid sõltuvussuhteid, edendada solidaarsust ja inimõiguste austamist ühiskonnas. Juba teist aastast tegutseb Telliskivi Loomelinnakus üldsusele avatud Maailmahariduskeskus, kus Mondo korraldab korrapäraselt avalikke üritusi ja koolitusi. Keskuse raamatukogu ja pood on kõigile avatud E–N kell 12–17. Raamatukogu koosneb rohkem kui 500 raamatust ning seda kasutavad nt gümnaasiumiõpilased oma uurimistöödeks. Keskuse poenurgast saab soetada Mondo sihtriikide kogukondades valmistatud käsitööd.



Foto: MTÜ Mondo

2015. aastal kaasas Mondo oma maailmaharidustegevustesse mitmeid uusi koole. Koolidele suunatud konkurssidel (essee-, kliima, Maailmapäevad) osales keskmiselt 20 kooli ja umbes sama palju koole korraldas HeaTeoTööpäeva, mis pakub koolidele ja õpilastele uuendusliku võimaluse panustada arengukoostöösse. Mondo viis läbi rohkem kui 140 akadeemilist tundi külalisloenguid koolides üle Eesti. Rohkem kui 25 kooli korraldasid aasta jooksul Maailmapäevi. Lisaks nendele olid õpetajad varasemast aktiivsemad korraldama kohalikke tegevusi. Näiteks toimus Valgas maailmahariduse konverents; Pärnus alustas tööd õpetaja juhtimisel uus filmiklubi jms. Eriti rõõmustav oli Valga, Narva ja Tallinna vene õppekeeleka koolide suurenenud aktiivsus ja huvi Mondo maailmahariduslike tegevuste vastu. Mitmed aktiivsed õpetajad käisid jagamas oma teadmisi ja kogemusi ka välismaal (nt Lätis ja Tšehhis).

Keeniasse õppereisile sõitsid maailmapäevade konkursi võitnud õpetaja Kadri Killing Pärnu Rääma koolist ja esseekonkursi võitnud õpilane Kirsti Viljamaa Jakob Westholmi gümnaasiumist.



Foto: MTU Mondo



Foto: MTU Mondo

Mondo, ELFi ja UNESCO ERK korraldatud kliimakampaanias tegid noored [sotsiaalreklame](#) ning koostasid ühise deklaratsiooni, mis anti üle Riigikogu keskkonnakomisjonile ja keskkonnaministritele. Kaks deklaratsiooni kirjutamises osalenud noort reisid hiljem ka ELFi Kliimabussiga Pariisi, kus osaleti kliimamuutuste vastastes kodanikuaktsioonides.

Mondo jätkas UNESCO koolivõrgustiku töö koordineerimist, sh toetas ÜRO simulatsiooni, õpilaste teaduskonverentsi, noorte kliimakonverentsi Riigikogus jt võrgustiku tegevuste läbiviimist. Kuna pagulasteema ja teise keele või kultuuritaustaga õpilaste lõimimine kujunesid sügisel Eesti koolides suureks teemaks, korraldas Mondo sel teemal kümnele UNESCO ühendkoolide koolijuhile õppereisi Berliini. Tagasiside ja meediakajastus õppereisile olid väga positiivsed.

Mondo õpetajate täiendkoolitustel osales 143 õpetajat. Sügisel alustasid lisaks 22 õpetajat uut e-õppekursust kestlike arengueesmärkide teemal, mis lõppes 2016. aasta alguses. Osalejad hindasid kursust kõrgelt. Mondo tegi ka ise aasta jooksul digipöörde ning digivahendite kasutamine hõlbustab koolituskursuste korraldamist ja tagasiside kogumist märgatavalt.

Mondo koolitas välja 20 noorsootöötajat ja koolitajat, kes omakorda viisid läbi ligi 30 töötuba noortekeskustes ja koolides. Kokku osales töötubades ligi 250 noort. Noored viisid omakorda läbi 15 sotsiaalkampaaniat. Samuti osales Mondo Läti partneri poolt korraldatud arengu rahastamise ümarlaual, kus Eestist võtsid sõna ka Anna Karolin Arengukoostöö Ümarlauast ning Tõnis Saar Välisministeeriumist.

2015. aastal koostasime uusi **maailmahariduse materjale** õpetajatele ja noorsootöötajatele:



- Uuendatud „Globaliseeruv maailm”, mis ilmus ka venekeelsena. Materjali jagati ja Läti partnerkoolidele
- Toidupäevade materjal
- Taustamaterjal neljale uuele tarbimis-teemalisele filmile
- Jänku-Jussi multikas jätkusuutliku arengu teemal lisaks eelmisel aastal valminud õiglase šokolaadi ning Ghana sõpruskoolide teemale. Multikad on kättesaadavad YouTube'is, Lastekas.ee portaalis ning Maailmakool.ee portaalis. Aasta lõpuks oli uut multikat vaadatud 120 000 korda.
- Vastutustundliku tarbimise ja õiglase kaubanduse tutvustamiseks valmisid esitlused õpetajatele ja *animafilmid* kõigile. Materjalid on kättesaadavad [siin](#).
- Alustasime digiõppematerjalide koostamist. Eliademy keskkonnas on loodud 67 digiharjutust. 114 õpetajat on liitunud Mondo digikursusega ja tutvunud loodud materjalidega. Mondo filmikogu, kuhu lisandus üheksa uut dokumentaalfilmi, kasutavad aktiivselt õpetajad. Korraldatud on ca 20 linastust kuus ja loodud viis uut filmiklubi.

ÕIGLASE KAUBANDUSE SÕBER



Mondo jätkas **õiglase kaubanduse ja vastutustundliku tarbimise teavitus- ja eestkostetööd**, korraldas teavitusüritusi ja koolitusi, suhtles ja arendas koostööd ettevõtete ja jaekaupmeestega, osales vastutustundlikke põhimõtteid arvestava seadusandluse kujundamisel ning tunnustas asutusi ja organisatsioone „[õiglase kaubanduse sõbra](#)” märgiga. Jätkates mullu käima lükatud algatust, tunnustasime ettevõtteid ja organisatsioone, mis oma äri- ja ühiskondlikus

tegevuses arvestavad õiglase kaubanduse põhimõtetega ning edendavad sellega vastutustundlikku maailmavaadet ning käitumist. 2015. aastal olid märgi saajateks kohvikud Rosin Pärnus, KOHVer ja Welcome Cafe Tallinna lennujaamas, Pilistvere koguduse kohvik Ingel ja EELK Konsistoorium.

Õiglase kaubanduse temaatikat tutvustati nii koolides kui avalikel üritustel. Koolides viidi läbi 10 õiglase kaubanduse koolitust 320 kooliõpilasele ning 48 noort osales Gamechangers töötubades, kus tutvuti vastutustundliku ja sotsiaalse ettevõtluse ning jätkusuutliku tarbimise teemasid. Laiem publik sai tutvuda õiglase kaubandusega multifilmide ja õiglase kaubanduse pop-up kohviku kaudu, mis olid esil nii Maailmapäeval Vabaduse väljakul kui kolmel festivalil üle Eesti (Majjooks, Viljandi folk, Arvamusfestival).



Foto: MTU Mondo

Vastutustundlik tarbimine algab meie arusaamast ja mõistmisest, et meist endast sõltub kohviistanduse tööline elu Ecuadoris, keskkonnaolukord Indias või laste haridus Elevandiluurannikul. Tarbida targalt tähendab eelistada tooteid, mille puhul saame olla kindlad, et need on toodetud ja tarnitud õiglaselt ja ausalt. Viimastel aastatel on erilise tähelepanu alla sattunud poekettide omatooted, mis Euroopa Liidus moodustavad praeguseks peaaegu 40% kogu toidukaupade jaemüügist, kuid mille puhul pole alati selge, kus ja mis tingimustel on need toodetud ja tarnitud.

2015. aasta alguses käivitunud **kampaania „Supply Cha!nge“** ühendab Mondot ja veel 28 vabaühendust Euroopast ja arengumaadest ning seab oma eesmärgiks selle, et poekettide omatooted oleksid valmistatud õiglaselt ja säästlikult. Alustasime poekettidega arutelu, mida nad saavad teha, et parandada toidutootjate töötingimusi arenguriikides ja vähendada tarneahelas keskkonnale tekkivat kahju. Eesti poekettide, apelsinimahla tootjatega ja kodanikuühendustega tegi valgustustööd apelsinitöölise ametiühingutekelane Brasiiliast, mööda Eestit on käima läinud toiduteemaline fotonäitus, Eesti tarbijale said selgeks apelsinimahla tootmise varjuküljed, mille uuringu avaldasime ka eesti keeles ning kohandasime Eesti oludele projekti raames välja töötatud soovitusel poekettidele, ministriumitele ja EL-ile. Valmis [eestikeelne kampaania koduleht](#), kust saab teavet omatoodetega seotud väljakutsete kohta, ja jagasime kaarte nõuannetega, kuidas targalt osta. Järgmised kaks aastat on täis nendesamade soovitude alast eestkostetööd ja poekettidega koos olude parandamist ning Eesti tarbijale õiglase kaubanduse põhimõttel toodetud toodete kättetoomist.

Üleeuroopaline kampaania „Make Chocolate Fair!“ jõudis 2015. aastal lõpule. Kahe ja poole aasta jooksul **kogusime 16 Euroopa riigis 122 826 allkirja** petitsioonile, millega nõuti, et ettevõtted tagaksid kakaotalunikele äraelamiseks vajaliku sissetuleku ning kasutaksid ainult sertifitseeritud kakaod. **Eestis andis Mondo juhitud kampaaniale oma hääle 12 000 inimest.** Allkirjade üleandmisüritusel Euroopa magusatöösturite liidule CAOBISCO töi organisatsiooni peasekretär Sabine Nafziger kuuldavale sensatsioonilise uudise: täiesti esimest korda on šokolaaditootjad avalikult lubanud anda oma panuse kakaotalunike äraelamist võimaldava töötasu arvutamisse. Seeläbi on Euroopa šokolaaditööstus reageerinud ühele keskseimale nõudmisele, mida on kampaania viimase kahe aasta jooksul läbi surunud. Kampaania elluvijate arvates on see ülioluline esimene samm selles suunas, et kakaotalunikud hakkaksid tulevikus saada kakao eest õiglast hinda. Mondo plaanib järgmisel aastal jälgida, milliseid konkreetseid samme šokolaadiettevõtted selleks astuvad, et kakaotalunike elu- ja töötingimused paraneksid.



„Oleme kõik koos saavutanud selle, et šokolaaditootjad ei saa enam Euroopa tarbijate kriitilisi hääli eirata. See näitab, kui oluline ja tõhus on üleilmse õigluse nimel võitlemise puhul avalikkuse surve,“ kuulutas kampaania koordinaator Evelyn Bahn allkirjade üleandmisel CAOBISCO peasekretärile Sabine Nafzigerile 2. detsembril 2015 Brüsselis. *„Jätkame hoolikat järelvalvet, kas tööstuse teod vastavad sõnadele. Tarbijatel on õigus teada, kas kakaod tootvate perekondade elu on paranenud ning kas šokolaad on tõepoolest õiglane,“* selgitas Evelyn Bahn.

2015. aastal alustasime rahvusvahelise projekti „**Media4Development**” eestvedamist. Esmakordselt oleme Euroopa Komisjoni projektis juhtpartner. Eestis lööb lisaks Mondole projektis kaasa ka Eesti Rahvusringhääling, naaberriikidest on partneriteks Soome, Läti, Leedu, Suurbritannia, Tšehhi ja Slovakkia partnerid. Et 2015. aasta oli Euroopa arengukoostöö teema-aasta, tõime avalikkuse ette Eesti ja Euroopa Liidu poolt tehtavaid pingutusi ülemaailmse võrdsuse tagamiseks. Aasta alguses avas ERR maailmaportaali, toimus valimisdebatt arengukoostööst. Suvel viisime läbi avalikkusele suunatud kampaania arengukoostööst „Maailma muuta on võimalik” ja korraldasime foto- ja artiklikonkursi „Väärikas elu kõigile”. Üllitasime kolm poliitikutele ja ametnikele suunatud infolehte Arengupoliitika Teataja. Projekti esimesel aastal käis Afganistaniga tutvumas ajakirjanik Peeter Raudsik; ajakirjanikud Riin Aljas ja Tiit Blaht külastasid Nigeeriat.



Foto: MTÜ Mondo



ARENGUPOLIITIKA TEATAJA

3/2015
Kliimamuutused
ja arengukoostöö

Visi kättemast
kehtivusest
Märk Põhikontrolli 3

Kliimapolitika
põhikontrolli 4-5

Märk on
kliimamuutuse
mõju 7-8

Mida oodata
Põhikontrolli 9

Põhikontrolli
kliimamuutused
arengukoostöö 10



ISSN 2465-2296

Miks on järgmine kliimakonverents Pariisis oluline? Mis seal otsustatakse? Mis on Eesti kohustus kliimamuutustega tegelemisel? Kuidas kliimamuutused mõjutavad Eestit ja maailma?

Mondo alustas Arengupoliitika Teatajate väljaandmist. 2015. aasta numbrid keskendusid arengu rahastamisele, kestlikele arengueesmärkidele ja kliimamuutustele.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	317 586	112 860	2
Nõuded ja ettemaksed	90 050	131 576	3 ja 6
Kokku käibevara	407 636	244 436	
Põhivara			
Nõuded ja ettemaksed	2 927	2 880	3
Kokku põhivara	2 927	2 880	
Kokku varad	410 563	247 316	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksed	14 090	7 321	5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	359 600	216 251	6
Kokku lühiajalised kohustused	373 690	223 572	
Kokku kohustused	373 690	223 572	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	23 744	21 944	
Aruandeaasta tulem	13 129	1 800	
Kokku netovara	36 873	23 744	
Kokku kohustused ja netovara	410 563	247 316	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	169	80	7
Annetused ja toetused	1 057 699	847 118	8
Tulu ettevõtlusest	15 754	5 955	
Muud tulud	10 866	14 354	
Kokku tulud	1 084 488	867 507	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-1 030 718	-833 961	9
Jagatud annetused ja toetused	-32 117	-9 477	10
Mitmesugused tegevuskulud	-15 626	-9 160	11
Muud kulud	-318	-13 119	
Kokku kulud	-1 078 779	-865 717	
Põhitegevuse tulem	5 709	1 790	
Muud finantstulud ja -kulud	7 420	10	
Aruandeaasta tulem	13 129	1 800	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014
Rahavood põhitegevusest		
Liikmetelt laekunud tasud	169	80
Laekunud annetused ja toetused	1 920 215	745 207
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	15 373	5 955
Muud põhitegevuse tulude laekumised	12 464	14 354
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-1 011 896	-155 603
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-370 105	-357 588
Väljamaksed töötajatele	-360 837	-362 200
Laekunud intressid	66	10
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	0	-1 015
Muud rahavood põhitegevusest	-723	-13 046
Kokku rahavood põhitegevusest	204 726	-123 846
Kokku rahavood	204 726	-123 846
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	112 860	236 706
Raha ja raha ekvivalentide muutus	204 726	-123 846
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	317 586	112 860

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2013	21 924	21 924
Aruandeaasta tulem	1 800	1 800
Muud muutused netovaras	20	20
31.12.2014	23 744	23 744
Aruandeaasta tulem	13 129	13 129
31.12.2015	36 873	36 873

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Mondo on 21.11.2007 Eesti Vabariigis asutatud mittetulundusühing. Käesolev aruanne on koostatud perioodi 01.01.2015-31.12.2015 kohta.

Raamatupidamise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna Poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes

Raha

Raha ja pangakontodena kajastatakse rahalisi vahendeid pangas arvelduskontol.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas toimunud tehingud on esitatud eurodes, kasutades tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikku noteeringut. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksed

a) Nõuded liikmetelt saadavate tasude osas

Nõudeid liikmemaksude ja muude liikmetelt saadavate tasude osas kajastatakse lähtudes nende laekumise tõenäosusest. Bilansis kajastatakse üksnes neid nõudeid liikmetelt saadavate tasude osas, mille laekumine on praktiliselt kindel. Ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid bilansis ei kajastata.

b) Nõuded osutatud teenuste eest

Nõudeid müüdüd kaupade ja osutatud teenuste eest hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Annetused ja toetused

a) Sihtotstarbelised finantseeringud

Saadud rahadest finantseeritakse finantseerija poolt etteantud projekti või konkreetset tegevust. Saadud rahad võetakse bilanssi kohustusena (ettemaksuna) üles ja tuludesse kantakse samas summas, mis on sama projekti kulud aruandeperoodil või lähtuvalt projekti elluviimise mahust.

Finantseeritud tegevuse lõppedes on ühingul reeglina kohustus rahastajale esitada finantsaruanne. Kasutamata jääv sihtfinantseeringu summa reeglina tagastatakse. Juhul kui sihtfinantseeringu raames teostatavad kulutused leiavad aset projekti abikõlblikkuse perioodil ning vastavad abikõlblikkuse reeglitele, kuid nende kulude katteks ei ole rahastajalt veel rahalisi vahendeid laekunud, kajastatakse need projekti kuludena antud perioodil ning kantakse tulusse sama summa ulatuses, lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Sama summa ulatuses kajastatakse nõuet rahastaja vastu. Sihtotstarbelised annetused ja toetused (sh mitterahalised annetused ja toetused) kajastatakse lähtudes juhendis RTJ 12 kirjeldatud sihtfinantseerimise arvestuse põhimõtetest (s.o kajastatakse tuluna siis kui annetus/toetus muutub sissenõutavaks ja annetuse/toetusega kaasnevad tingimused on täidetud).

b) Mittesihtotstarbelised tasud ja annetused

"Mittesihtotstarbelised tasud ühingu liikmetelt on liikmemaksud ja asutajaliikmete ühekordsed sissemaksed. Mittesihtotstarbelisi tasusid kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on tasutud. Tasusid ei kajastata tuluna enne, kui laekumine on praktiliselt kindel."

c) MTÜ Mondo on annetuste vahendaja.

Annetusi kajastatakse kui sihtotstarbelisi ja nende üle peetakse eraldi arvestust. Annetusi eraisikutelt ja firmadelt kajastatakse kassapõhiselt ja makseid annetuste saajatele samuti.

Kulud

a) Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud

Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud on selliste projektidega otseselt seotud kulud, mida finantseeritakse kas sihtotstarbeliselt ühingu liikmetelt saadud tasudega või muude sihtotstarbeliste annetuste ja toetustega.

b) Mitmesugused tegevuskulud

Mitmesugused tegevuskulud on administratiivsetel ja muudel eesmärkidel tehtud tegevuskulud (raamatupidamisteenuste kulud, uuringute ja

konsultatsioonide kulud, bürookulud, infotehnoloogia kulud, telekommunikatsioonikulud, lähetused ja koolituskulud, infoteenuste, avalike suhete ja meediakulud, liitude liikmemaksud, ebatõenäoliste nõuete allahindluskulu jne.)

c) Tööjõukulud

Tööjõukulude kontodele kirjendatakse põhitegevuse tööjõukulud koos maksudega.

d) Muud kulud

Muude kuludena kajastatakse muid ebaregulaarselt tekkivaid kulusid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Pangakontod	317 586	112 860
Kokku raha	317 586	112 860

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu	2 652	2 652	
Ostjatelt laekumata arved	2 652	2 652	
Muud nõuded	87 398	87 398	
Viitlaekumised	87 398	87 398	
Ettemaksed	2 927		2 927
Tulevaste perioodide kulud	2 927		2 927
Kokku nõuded ja ettemaksed	92 977	90 050	2 927

	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul
Nõuded ostjate vastu	15	15	
Ostjatelt laekumata arved	15	15	
Nõuded seotud osapoolte vastu	1 474	1 474	
Muud nõuded	130 040	130 040	
Viitlaekumised	130 040	130 040	
Ettemaksed	2 927	47	2 880
Tulevaste perioodide kulud	2 927	47	2 880
Kokku nõuded ja ettemaksed	134 456	131 576	2 880

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	8 445	3
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	8 445	3

Ülalolevasse numbrisse on sisse arvestatud sotsiaal- ja tulumaks.

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	4 480	4 480	
Võlad töövõtjatele	1 165	1 165	
Maksuvõlad	8 445	8 445	4
Kokku võlad ja ettemaksed	14 090	14 090	
	31.12.2014	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	2 419	2 419	
Võlad töövõtjatele	4 899	4 899	
Maksuvõlad	3	3	
Kokku võlad ja ettemaksed	7 321	7 321	

Lisa 6 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2013	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2014
Projektide sihtfinantseerimine					
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Innove- Maailmahariduse ja PRÖK-i valdkonnapädevuste tulemuslik seostamine alusväärtustega- Euroopa Sotsiaalfond	-1 472	1 399		73	0
AFGA-2- Hariduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine Afganistaani maapiirkondades, Välisministeerium	-7 209	7 209			0
MHK-2- Maailmahariduse keskuse arendus eestis - Välisministeerium	-4 240	4 240			0
PIN-People in Need	-198	198			0
PAR-Community of Citizens-EU Youth Sharing their values-Euroopa Komisjon	-7 290	12 568		-14 785	-9 507
Comix-Koomiksid võrdõiguslikkuse heaks	-3 893	15 313		-14 789	-3 369
FT-Õiglase kaubanduse linnad Soomes ja Eestis.	7 096	49 443		-69 959	-13 420
MCF-Shokolaad õiglaseks - kampaaniad	-13 984	39 868		-38 844	-12 960
EDC-Globaalne dimensioon sotsiaalainetes põhihariduses	-2 188	34 136		-25 973	5 975
VOL-Vabatahtlikud Aafrikasse - Eesti ekspertide panus arengukoostöös	15 160	0	-1 015	-14 145	0
EVS-2- Erivajadustega noorte tööturule aitamine Ugandas	3 813	0		-3 721	92
MIN-Maailma Noored: noorsootöötajate koolitamine	-7 614	27 559		-36 136	-16 191
MTÜ Mondo finantsvõimekuse ja -lähipaistvuse suurendamine	-615	615		0	0
DFK-Rohujuure kampaaniad põhiõiguste kaitseks	858	17 905		-18 763	0
JORD-Jordaanias asuva Süüria pagulaslaagri haridusklastri taristu toetamine	10 057	6 137		-16 194	0
AFGA-3 Afganistani naiste, tüdrukute ja erivajadustega inimeste koolitamine ja toimetuleku parand.	-8 254	26 963		-21 581	-2 872
MHK-3 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	6 976	23 854		-36 231	-5 401
FT-2 Õiglase kaubandus: teadlikkuse tõstmine	13 501	0		-34 585	-21 084
MHK-P Mondo Maailmaharidus- ja koolituskeskuse võimekuse tõstmine	28 493	30 000		-65 452	-6 959
HUM-2 MTÜ Mondo humanitaarabi suutlikkuse jätkuprojekt	19 858	1 504		-21 362	0
HTT Koolide kaasamine arengukoostöösse	23 502	20 292		-16 887	26 907
AFR-2 Jätkusuutliku toimetuleku nimel-ettevõtte- ja haridusprogramm Mondo sihrikkides Aafrikas	64 920			-55 065	9 855
Jeem Jeemeni kirjaoskamatu peredest pärit tütarlaste kooli- ja varajase abiellumise vähend.	30 376	24 301		-53 150	1 527
EVS-3 Töövõimekuse piiride avardamine-kurtide lähetus Keenia Shianda erikoolidesse	10 376			-10 510	-134
ENEB - Vaatame ja Muudame		4 424		-5 523	-1 099
OP- Opositsioon laval		29 440		-62 977	-33 537
MIKSA- Inimõiguste tötoad ja õppematerjalid koolinoortele ja õpetajatele		5 332		-6 326	-994
VOL-22- Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse		54 238		-40 818	13 420
AFGA-4 Naiste tervishoiu ja ITalalse kutsehariduse kvaliteedi tõstmine Afganistani Herati, Balkhi, Nangarhari ja Faryabi provintssides		132 575		-86 895	45 680
MHK-4 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine		48 840		-10 629	38 211
PLUS- Avasta Kesk-Ida		5 920		-5 077	843
FT- kaastfinantseering Õiglase kaubandus Välisministeerium		12 599		-12 599	
MCF- Kaastfinantseering Shokolaad õiglaseks Välisministeerium		35 376		-14 147	21 229
SE14- Sotsiaalse ettevõtluse kaivitamine		12 334		-1 099	11 235
Ukraina Ukraina siseõiguse ja konfliktis kannatanute olukorra leevendamine		10 000		0	10 000
UNO- UNESCO koolide tegevuse toetamine		7 000		-7 000	
FT-2 kaastfinantseering Õiglase kaubandus Välisministeerium		8 851		0	8 851
SEAP- Sotsiaalse ettevõtluse äriplaani koostamine		2 871		-2 871	
Tagasi- Tagastusnõuded				-2 512	-2 512
Sihtotstarbelised annetused		31 903		-9 477	22 426
Annetustena saadud projektide omafinantseeringud		7 429		-7 429	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	178 029	752 636	-1 015	-843 438	86 212
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	178 029	752 636	-1 015	-843 438	86 212

--

	31.12.2014	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2015
Sihthinantseerimine tegevuskuludeks					
AFGA-3 Afganistani naiste, tüdrukute ja erivajadustega inimeste koolitamine ja toimetuleku parand.	-2 872	2 872			0
AFGA-4 Naiste tervishoiu ja IT alase kutsehariduse kvaliteedi tõstmine Afganistani Herati, Balkhi, Nangarhari ja Faryabi provintssides	45 680	106 061		-133 014	18 727
AFGA-P Afganistani päästeteenistuse võimekuse		13 456		-5 629	7 827
AFR-2 Jätkusuutliku toimetuleku nimel-ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihiikides Aafrikas	9 855	53 247		-65 174	-2 072
Comix-Koomiksid võrdõiguslikkuse heaks	-3 369	3 866		-497	0
EDC-Globaalne dimensioon sotsiaalainetes põhihariduses	5 975	30 474		-42 089	-5 640
ENEB - Vaatame ja Muudame	-1 099	1 091		7	-1
EVS-2- Erivajadustega noorte tööturule aitamine Ugandas	92	172		-264	0
EVS-3 Töövõime piiride avardamine-kurtide lähetus Keenia Shianda erikoolidesse	-134	731		-598	-1
EVS-OD SA ARCHIME		6 042		-5 973	69
FSB Boost for sustainable European supermarket store-brands as a key driver for the EYD 2015 and beyond		43 308		-19 857	23 451
FT-Õiglase kaubanduse linnad Soomes ja Eestis.	-13 421	12 656		765	0
HM15		8 300		-3 071	5 229
HTT Koolide kaasamine arengukoostöösse	26 907			-31 941	-5 034
HUMV15 Humanitaarabi koolitused eesti vabariigile		18 108		-18 515	-407
Jeem Jeemeni kirjaoskamatused peredest pärit tütarlaste kooli ja varajase abiellumise vähend.	1 527	4 796		-13 341	-7 018
JORD-IR Süüria ja Iraagi konfliktide eest põgenen		156 672		-171 858	-15 186
M4D Meedia arengu heaks		125 219		-119 915	5 304
MCF-Shokolaad õiglaseks (sisaldab ka välisminststeriumi kaasfinantseeringut)	8 270	38 081		-59 321	-12 970
MHK-3 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	-5 401	5 401			
MHK-4 Maailmaharidus lasteaiast täiskasvanuni-MHK tegevuste toetamine ja laiendamine	38 211	39 072		-41 016	36 267
MHK-5 Koolide ja lasteadeade maailmahariduse toetamine		52 560		-38 729	13 831
MHK-P Mondo Maailmaharidus- ja koolituskeskuse võimekuse tõstmine	-6 960	6 548			-412
MIKSA- Inimõiguste tööd ja õppematerjalid koolinoortele ja õpetajatele	-994	994			
OP- Opositsioon laval	-33 537	37 027		-3 491	-1
PAR-Community of Citizens-EU Youth Sharing their values-Euroopa Komisjon	-9 507	7 205			-2 302
PLUSS- Avasta Kesk-Ida (Discover Middle East)	843	1 328		-2 301	-130
SE14- Sotsiaalse ettevõtluse käivitamine	11 235	9 867		-21 549	-447
SLO15 Active Citizenship with global dimension		14 565		-4 505	10 060
SSEDAS Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability SSEDAS)		9 526		-6 992	2 534
Tagasi- Tagastusnõuded	-2 512	5 945		-2 292	1 141
UKR15 Ukraina kodanikuühenduste võimekuse tõst		54 322		-23 394	30 928
Ukraina sisepõgenike ja konfliktis kannatanute olukorra leevendamine	10 000	50 000		-51 092	8 908
VOL-22- Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse	13 421	43 391		-61 467	-4 655
MIN-Maailma Noored: noorsootöötajate koolitamine	-16 191	41 544		-35 896	-10 543
Sihotstarbelised annetused (Targeted donations not based on projects)	22 426	38 336		-34 034	26 728
Projekti omafinantseeringud		10 773		-10 773	
FT-2 Õiglane kaubandus: teadlikkuse (sisaldab ka välisminststeriumi kaasfinantseeringut)	-12 233	32 930		-41 400	-20 703
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	86 212	1 086 486		-1 069 216	103 482
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	86 212	1 086 486		-1 069 216	103 482

MTU Mondo on juhtpartner projektis "Meedia arengu heaks", mille raames on 2015. aasta lõpuks kohustusi 168594 euro väärtuses. Seda pole ülalolevasse tabelisse arvestatud, kuna tegu ei ole Mondo sissetulekutega.

Lisa 7 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2015	2014
Mittesihotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	169	80
Kokku liikmetelt saadud tasud	169	80

Lisa 8 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2015	2014
Sihntinantseerimine tegevuskuludeks	1 023 665	833 961
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused	1 917	3 680
Annetused	32 117	9 477
Kokku annetused ja toetused	1 057 699	847 118

Rahalised ja mitterahalised annetused		
	2015	2014
Rahaline annetus	34 034	9 477
Kokku annetused ja toetused	34 034	9 477

Eesti riik toetas Mondot 2015. aastal 18 rahastusega.

Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2015	2014
Üür ja rent	22 252	29 088
Mitmesugused bürookulud	24 438	14 397
Lähetuskulud	146 298	99 957
Tööjõukulud	365 077	348 564
Projektide kulud	129 562	167 137
Ostetud teenused	23 911	19 272
Panga teenustasud	1 783	1 491
Organisatsiooni liikmemaksud	704	500
Partneritele lepingu alusel edastatud rahad	305 920	146 126
Annetusena kogutud humanitaarabi Ukrainas	310	4 100
Kogutud omafinantseering humanitaarabile Süürias	0	1 044
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Afganistanis	6 631	1 250
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Ghanas	1 016	1 035
Kogutud omafinantseering maailmaharidusele	2 111	0
Kogutud omafinantseering arengukoostööle Ugandas	705	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	1 030 718	833 961

Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused (eurodes)

	2015	2014
Laste hariduse toetamine Keenias	8 247	1 010
Laste hariduse toetamine Ghanas	4 569	4 750
Jagatud annetused Keenias	0	137
Tarkusefondi annetused Keenias ja Ghanas	4 925	3 580
Jagatud annetused Süürias	711	0
Jagatud annetused Ukrainas	13 665	0
Kokku jagatud annetused ja toetused	32 117	9 477

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2015	2014
Üür ja rent	0	925
Mitmesugused bürookulud	2 117	2 968
Lähetuskulud	264	2 114
Koolituskulud	0	380
Kulud kaupadele	12 860	1 648
Liikmemaksud	0	150
Panga teenustasud	385	975
Kokku mitmesugused tegevuskulud	15 626	9 160

Lisa 12 Tööjõukulud (eurodes)

	2015	2014
Palgakulu	275 733	261 352
Sotsiaalmaksud	92 805	87 212
Puhkusereserv	-3 461	0
Kokku tööjõukulud	365 077	348 564
Töötajate keskmine arv taandatud täistööajale	17	15

Lisa 13 Seotud osapooled (eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2015	31.12.2014
Füüsilisest isikust liikmete arv	9	9
Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2015	2014
Arvestatud tasu	67 227	57 145

MTÜ Mondo juhatuses oli 2015. aastal kolm liiget, 2014. aastal kaks liiget. Kõik juhatuse liikmed on saanud tasu projektides tehtud tööde eest. Lisaks on makstud juhatuse liikmetele üldjuhtimise eest summas 11 046 eurot, millest Maari Ross'ile on väljamakstud summa 5614 EUR ja Riina Kuusik-Rajasaarele 5432 EUR.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 06.06.2016

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2015 - 31.12.2015 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
NINA JOHANNA HELIN	Juhatuse liige	07.06.2016
MAARI ROSS	Juhatuse liige	06.06.2016
RIINA KUUSIK-RAJASAAR	Juhatuse liige	06.06.2016
ADRIAN MICHAEL BOLAND	Raamatupidaja	06.06.2016

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ Mondo üldkoosolekule

Oleme auditeerinud MTÜ Mondo raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2015, tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt MTÜ Mondo finantsseisundit seisuga 31.12.2015 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Mart Nõmper

Vandeaudiitori number 499

Rödl & Partner Audit OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 2

Tartu mnt 13, Tallinn 10145

06.06.2016

Audiitorite digitaalallkirjad

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2015 - 31.12.2015 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MART NÖMPER	Vandeaudiitor	06.06.2016

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude mujal liigitamata organisatsioonide tegevus	94999	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
E-posti aadress	mondo@mondo.org.ee
Veebilehe aadress	www.mondo.org.ee